

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

вносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Пощиною число по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових поглядів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в пасажі
Гавсмана.

Рукописи звертає ся лиш: а
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповідки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надіс-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
донесення по 30 сот. від стрічки

На балканських вулкані.

(Δ) В суботу відбуло ся відкриття серб-
ської скупщини в Білгороді, а со-
брання в Софії. Обидва законодавчі тіла
відкрили престольною річю дотичні королі,
щоби оправдати надзвичайну сесію, а також
заряджену мобілізацію в тих краях. Сі події,
а особливо престольна річ сербського короля
Петра збільшила ще небезпеку вибуху війни
своїм настроєм. Тимто справедливо „Wiener
Allg. Ztg.“, котрою часто послуговує ся наше
міністерство заграничних справ, зазначає, що
протягом останніх 24 годин
положення не поправило ся, а
дальший незмінний стан від-
носин означає навіть погірше-
ня. Кожда хвиля є дорога, а кожда невиз-
начена хвиля збільшає лише грозу положення.
Вчашня престольна річ короля
Петра є прямо провокацією.
Король непотрібно ударив у вельми острі і
сильні звуки і намагав ся сфалшувати істо-
рію, що йому однак не удасть ся.

В справі відомої пропозиції Фран-
ції що до спільного поступо-
вання Австро-Угорщини з Ро-
сією подає W. Allg. Ztg. знаменну вість,
що французький амбасадор в суботу урядово
вручив гр. Берхтольдів сьому пропозицію. Зміст
її невідомий, але з голосів французького днєв-
ника можна догадувати ся, що вона від-
носить ся не тільки до удержання мира, але
також до безпеки status quo на Балкані на
случай вибуху війни.

„Се зовсім природно, пише W. Allg. Ztg.,
що Австро-Угорщина мала би доволі сили не
допустити війни на Балкані і в тім змаганні
зустрінулася з бажаннями Росії. Однак з
тої нагоди порушено справи, котрих поагода
вимагає довгих нарад. Що до удержання sta-
tus quo на Балкані по війні, то ся гадка з
певністю кермована поважними змаганнями,
однак уже нині треба би озна-

чити, якими способами можна б
її досягнути і треба би усунути
всякі сумніви що до способу
переведення сєї гадки.

Що до конечности залагоди су-
перечностей між Австрією а
Росією, то заперечуване про істнування
такої суперечности не має основи. Наколи
Австро-Угорщина і Росія бажать того са-
мого, в такій хвилі, як теперішня, то пору-
шувати питання, котрі запуту-
ють положення, є що найменше
нещасливе, а зовсім незрозумілою є
варіант обіцянки, яку нібито має одержати
Австро-Угорщина від Росії, іменню що Росія
зрештає ся домагання свободного переїзду скрізь
Дарданелі. Справа Дарданелів управильнена
як давно міжнародним договором, а сею
справою о много більше інтересовані є інші
держави, як Австро-Угорщина.

Погляд віденського днєвника, без сум-
ніву добре поінформованого, розбуджує отже
певну зневіру що до удержання мира. А зне-
віра є тим більше зростає, наколи розважи-
мо, що задумана Францією спільна акція в
Царгороді імовірно не здійснить ся, бо вже
Англія отягає ся з напором на Туреччину що
до признання самоуправи Македонії. Тимто мі-
ністер Сазонов висловив ся перед редак-
тором парижського „Temps-a“, що можливі дві
методи в сій справі, або спільна ак-
ція, або акція Росії з Австро-
Угорщиною в імені європ держав.

Англійський міністер-предсідник Асквіт
висловив ся, що данно вже між на-
родний овид не був такий гри-
зний як тепер, але він не теряє на-
дії на удержання мира а бли-
жнім Сходом, бо зроблено все мож-
ливе для заради нещастю, котро-
го розміри були б необчислимі.

Мимо змагань Сазонова поступованє Ро-
сії все є таке двозначне, що кождої хвилі
можна сподівати ся вибуху.

Военна тривога а фінансове положення.

(X) Коли минушого тижня рознесли
ся вісті про блискуче закінчення мира між Іта-
лією і Туреччиною, упало неначе грім прого-
лошене мобілізації балканських держав. Ся
вість викликала велике затривоженє в цілій
Європі.

Хоч гр. Берхтольд в делегаціях гово-
рив уже про блискучі на Балкані, то мимо
того біржові спекулянти не дали ся тим від-
вернути від своєї роботи. Дотерва проголоше-
нє мобілізації балканських держав поділяло
на них неначе страшна бомба. На біржах на-
став страшний переполюх, а зворушенє, яке
там настало, можна порівняти з упадком кур-
сів в серпні 1911. р., коли розійшла ся вість
про висилку німецького канонерського судна
„Пантер“ до Агадіру. Мобілізація на Балкані
викликала в перших днях жовтня справде-
нню катастрофу на біржах, а лише вибух
російсько-япаської війни споводував такий
страшний упадок курсів. На всіх біржах єро-
пейських проявило ся під вражінєм мобілізації
Болгарії, Сербії, Греції і Чорногорії страпне
роздратованє, а на торговцях у Відні, Празі,
Пешті, Триєсті, Берліні, Петербурзі, Парижі,
Льондоні і Медіолані послідував нечуваний
упадок.

Треба мати на тямці, що такі вісті до-
водять неминучо до примусової або триво-
жної продажі. Крім того не треба забувати,
які страшні наслідки мала би війна на Бал-
кані для торгівлі і промислу Європи, наколи
би наслідком беззастанної завидливости по-
між великими європейськими державами крім
балканської війни виринула грізна мара вій-
ни європейської.

Дальшою причиною зростаючої з дня
на день воєнної тривоги була вість про про-
голошенє мораторії в балканських державах,
при чім в Болгарії, котрої Народний Банк
(за ним пішли також приватні банки) зачи-
нав 1. жовтня каси і тим зробив початок.

Зачиненє кас мало передовсім зберегти засо-
би золота. Сей поступок Болгарії доскучив
особливо заграничному купецтву і промисло-
ви, між тим також австро-угорському, а також
банкам, котрі дали більший кредит Болгарії.
Виплати застановлено, а намісць того виста-
влено векслі. Однак сих векслів не можна
вже було презентувати і стягнути, а се було
провокою виплат на цілі місяці. Судове по-
ступованє в тім случаю було виключене. Тим
способом послідували великі шкоди. Австрія
сама має тепер около 15 мільонів платних
болгарських векслів. Мораторія в Сербії нане-
сла би Австрії ще більші шкоди, бо вивіз
Австрії до Сербії перевищив о 5 мільонів
корон (40) вивіз до Болгарії (35 міль.). Вивіз
Австрії до Греції вносив 16 міль. корон.
Біжучий кредит готівкою в Туреччині, Бол-
гарії, Сербії і Чорногорії доходить до 90—100
міль. корон.

Коли зовсім зрозуміло так розмальовано
собі наслідки балканської війни, а спекуля-
ція довершила ще решти, то очевидно в Ав-
стрії деякі папери, котрі штучним способом
доведено до високого курсу, мусіли дійти
до страшного спаду.

В кількох хвилях розпили ся мільони,
очевидно у великій часті лише фантастичні,
неначе мільяні банкноти. В таких случаях тра-
тять голову і поносять великі шкоди легко-
вірні люди, що недобре орієнтують ся. Мож-
на собі отже легко уявити, які то величезні
шкоди в таких поважних часах поносять оди-
ниці і цілі родини і які се має послідовности.
Як великі були втрати минулого тижня в зв'язі
з переполюхом перед війною, можна оці-
нити з упадку курсів усяких паперів. Особли-
во страшно потерпіли тут від довгого часу
фаворизовані папери. Неприродне підвищенє
деяких таких паперів пімстило ся страшно
при тій нагоді. До таких належали між ин-
шими Альпіні, Празські залізні акції і фабрики
Шкода.

Менші втрати, але всеж таки значні по-
несли інші акції. А як ні одного цінного па-

„ВІЗД Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ДО КИЄВА“.

Величавий образ; клясичний твір арт. М. Івасюка! Виданє сальонове К 10, люксусове К 16, висилка К 1-20. До сего
образу солідні рами: золоті К 16, дубові К 12, сальонові К 12, плюшові К 20 — вже з ошуканєм і склом. Люксусові
до вабути лише в голові, складі. — Величина образу з краями 70×90 см.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД: І. ПАВЛИК, Львів, Ринок ч. 10.

(446)

Історія української гімназії в Коломиї.*)

Історія одної державної української гім-
назії... Небогато їх, але кожда має довгу-пре-
довгу історію. Колиб так поспішувати отсі
історії й призадумати ся хочби поверховно
над їх значінєм, то будемо мати з одного бо-
ку похвальне стремління українського народу
до здобуття просвітних осередків, стремління,
яке не ослабає, не зважаючи на прямо не-
імовірні труднощі — словом, доказ високої
культури українців; а з другого боку ді-
станемо образ тої справдішної любови брат-
нього народу, що не боїть ся суду історії, вя-
жучи так безцеремонно живого духа дру-
гих...

Така й історія „ц. к. гімназії з рускою
викладною мовою в Коломиї“.

Берім тільки нагі факти. Заходи Україн-
ців коло здобуття гімназії в Коломиї сягають
ще 1849 р., коли то в Коломиї жив ще відомий
із зносин з Маркіяном Шашкевичем Ми-
кола Верещинський. Але гімназію основано
що йно 1861 р. І хоч єї основано заходами
Русинів, хоч ова повстала в місцевині, де ру-
ське населенє становить подавляючу більшість,
дістала ся там гімназія — не Русинам. Бо

коломиїська гімназія була в початках кому-
нальна (о стільки, що по руски вчили там
релігії й рускої граматики, по польськи релігії
та польської граматики, а всіх інших предме-
тів по німецьки), опісля переіменено єї на поль-
сько-німецьку, а вкінці на теперішню поль-
ську.**)

Досить, що вишла така дивна, але зви-
чайна у нас історія: Русини здобули гімна-
зію для... Поляків.

Очевидно в такім визначно руським пові-
ті треба було незабаром старати ся знова о...
руську гімназію, бо сего вимагала конечність.
І починає ся нова боротьба о руску гімназію
в Коломиї, вже значно трудніша, чим перед-
тим, бо політичні обставини змінили ся за
той час дуже на некористь Русинів. Ся бо-
ротьба датує ся властиво від 1891 р., коли то
посол Романчук домагав ся в бюджетовій ко-
місії державної ради отворення одної рускої
гімназії у східній Галичині.

Сю справу передано соймови. Ще того
самого року підніс сю справу в палаті послів
пос. Ол. Барвінський.

З початком 1892. р. підніс сю справу у
галицьким соймі пос. Дам. Савчак, при чім як
місце основання нової гімназії означив: Чорт-
ків, Бучач або Коломию. Незабаром відіслано

се внесене до шкільної комісії, де єго приді-
лено пос. Войт. Дідушицькому. Рівночасно по-
чала займатися сям всім і шкільна Рада (єї
віцепрезидентом був тоді др. Бобжинський),
яка заявила ся за Коломиєю як осідком но-
вої рускої гімназії. Коломиїська повітова ра-
да заявила ся одностайно за основанєм ру-
ської гімназії в Коломиї. Ще в марті 1892. р.
заявила ся шкільна комісія галицького сойму
за сям, щоби оснувати поступовно в Коломиї
нову гімназію (побіч польської) з рускою ви-
кладною мовою. Сойм внесене прийняв. Із
шкільним роком 1892/3 мала бути нова гім-
назія активізована.***)

Думав би хто, що ту вже кінець ділу.
Але де там! Треба було ще багато ходу й
просьби, аж доки в половині вересня — себ-
то в часі, коли наука по школах почала ся
давню — отворено паралельні рускі класи при
польській гімназії в Коломиї. Замість окремої
гімназії дістали Русини у спізнєнім реченні
тільки „паралелька“!

Опісля пішли якісь непевні події при
вписанні до паралельок, вмішанє в сю справу
вищих шкільних властей — і так з тяжкою
бідкою отворено вкінці паралельні класи дня
21. вересня 1892. р. Окремою гімназією ста-
ли отсі паралельки щойно 9. марца 1890. р.,

значать, звиж пів століття бороли ся Русини
за одну гімназію. Сьвята терпеливість!...
(Дальше буде).

*) З нагоди книжочки: Нарис історії
ц. к. гімназії з рускою викладною мовою в
Коломиї від єї основаня 18 2/3. до 1911/12.
року. Написав Н и к и ф о р Д а н и ш „Звіт“
коломиїської гімназії і окремо).

**) Шкода тільки, що ш. автор не подав
точно часу, коли настали такі переімени, чо-
му і як причиняли ся Русини.

***) Очевидно ш. автор не міг навіть за-
значити сего, яких то заходів мусіли ужи-
вати наші послі, щоби ухвалити сийм до та-
кої ухвали. А варта би про се дізнати ся, бо
ще до недавна не стидав ся дехто з „вели-
ких“ наших людей говорити отверто, що здо-
буте рускої гімназії се — дрібничка без зна-
чіння. Прошу, панове, чомуж ви так довго не
дасте нам єще одної такої „дрібнички“, а ди-
вите ся спокійно пр. на такий скандал, що
т. зв. філія академічної гімназії у Львові
має понад 800 (словами: понад вісім сот!)
учеників, а не є властивою гімназією! Та
правда, ми „можемо“ самі удержати гімназії
приватні. Поговоримо ще на сю тему.

перу не пощадило грізне балканське положення, то ся подія не могла очевидно обминути Австрії, найближшої сусідки Балкану, не о-стала без сліду на рентовій торгівці. Ав-стрійська коронна рента, як і всі австрійські ренти, дізнали спаду від понеділка (висота курсу 86'20) до п'ятниці в полудні о 105 K (стан 85'15 K.).

Хоч в четвер ще послідувала сильна реакція, то сей день мимо хиткості був днем успокоєння курсів. Нагальна подажа устала, а також приватні сторони виявили знов попит. Се успокоєння послідувало наслідком заяви віденського біржевого комісара Лопушанського минулої середи поплудні, котрий заявив про змагання європейських держав в справі демобілізації балканських держав і заперечив вісти про воєнні наміри Австрії. До успокоєння причинили ся також вісти, що колиб навіть вибухла війна на Балкані, булаб зльоклізована, а крім того також надія на недалеке примирення між Туреччиною і Італією.

На збіжжівій торгівці викликали грізні вісти воєнні в перших днях жовтня супротивні наслідки, а іменно підвишку збіжжівих цін. Найважніший воєнний артикул, овес, підскочив о 33 сотики на 50 кильо, а пшениця о 20 сот. Спокійніші вісти спричинили відтак знов спад сих цін збіжжівих.

Історія фінансів виказує доволі таких случав спаду курсів. Політичні причини, особливо воєнні вісти або штучні і пересадні спекуляції доводили до таких крахів. Біржеві переполюхи і скочні рухи на біржі викликували воєнні роки 1859, 1860, 1866, а в XX. ст. 1908 (проголошене незалежності Болгарії), 1909 (переселення наслідком прилуки Боснії й Герцоговини) і 1911 (турецко-італійська війна). Тривкіші були біржеві переселення спричинені надмірною спекуляцією, як т. зв. „black Friday“ на Новойоркській біржі. Такої чорної п'ятниці зазнала віденська біржа 1873, з котрої двигнула ся аж 1877 р. На жаль всі ті переселення, навіть і з останніх днів переминули безслідно а інтересовані не висували з сего науки для себе.

Населення галицьких міст в світлі краєвої статистики і її висновки.

(□) Накладом краєвого бюро статистичного появив ся новий зошит его видань п. а. Dr. Weinfeld, Ludność miejska i jej skład wyznaniowy 1881—1910 („Wiadomości statystyczne, T. 24, zes. 2). Се видане заслугує, щоби не тільки наші заводовці на тім полі, але також керманічі нашої політики народної приглянули ся бачно сям числам і їх обробленню, а також висновкам робленим на підставі тих чисел.

В наведеним зошиті др. Вайнфельд розглядає відносини міського і сільського населення в Галичині, а іменно двох столичних міст, Львова і Кракова, тридцятьох міст, що мають управу після закона з 13. марца 1889 і 139 місцевостей, що підлягають законам з дня 3. липця 1896, бо решта галицьких громад 6.075, що підлягають загальному громадському закону з дня 12. серпня 1866, становить сільський обшар. Автор доходить на основі чисел до висновку, що до міст напиває щораз більше сільського населення, а міське населення в Галичині становить понад 1/4 цілого населення краю.

Досліді над віроісповідними відносинами населення Галичини кидають певне світло на руску і жидівську справу. В західній Галичині польський характер населення щораз змагає ся (греко-католиків там 86.000, а протестантів 7.800), отже перші творять там 1%, а другі 0-5% міського населення. Більший процент припадає на жидів, але они звідтам щораз більше переселяють ся а від 1890 з кожним десятиліттем їх число зменшило ся о більш як 4.000. (Очевидно між мазурским населенням їм не вигідно).

Розвиток сили римско-катол. населення в захід. Галичині освітлюють наглядно отсі числа. На 100 населенців західної Галичини було:

в р.	в Кра-	в 11	в 56	в інших грома-
	кові	містах	місточ.	дах цілої Гал.
1880	67'8	62'3	66'8	91'7
1890	70'3	64'9	66'9	91'9
1900	71'0	67'0	68'1	92'6
1910	76'8	66'3	68'5	93'1

Ще більший розріст рим. кат. населення виявляє східна Галичина. На 100 населенців схід. Галичини було

в р.	у Львові	в 19	в 83	в інших гром.
		містах	місточ.	цілої Галичини
1880	53'4	49'0	21'0	20'7
1890	52'6	30'9	21'7	21'0
1900	51'7	33'3	23'5	21'2
1910	51'2	35'5	26'2	23'0

Др. Вайнфельд стверджує отже сильний наплив польського населення на схід, до сіл, місточок і міст і то сильніший, як населення руского або жидівського. Лише у Львові і Станіславові спадає процент римо-католиків. Тому то Поляки так поквачно намагають ся навертати Русинів на латинський обряд. Др. Камніца в Gaz. Narod. в ч. 224 пише:

„To niebezpieczeństwo dla polskości tych dwóch miast, spowodowane migracją służby i przeważnie niekwalifikowanych robotników zwiększa się w ostatnim dziesięcioleciu. Nadto Stryj wchodzi jako trzecie miasto w szereg tych miast, w których więcej przybywa greko-katolików, niż ludności polskiej rzymsko-katolickiej.“

А той сам др. Камніца дає в своїх висновках пошуку своїм землякам, котру наші політики і народоловці повинні прийняти як поважне memento для нас і заставити нас до способів зарадки. Сі знамениті висновки д-ра Камніци звучать:

„Ze wsi wschodnio galicyjskiej oraz z miasteczek greko-katolickiej emigrują a ruch ten wzmagają się coraz bardziej, zwłaszcza w ostatnim dziesięcioleciu. Jeżeli stosunki będą się rozwijały w tym samym kierunku co dotąd, to następny spis może przynieść nieoczekiwane wyniki. Powiaty bowiem otaczające wieńcem całą wschodnią Galicyę, tracą ludność greko-katolickiej coraz więcej skutkiem emigracji zamorskiej, a wobec notorycznie nielicznej, powrotniej migracji ludności oraz silnego parcia ludności rzymsko-katolickiej do wsi wschodnio galicyjskiej należą się spodziewać jeszcze silniejszego wzrostu ludności rdzennie polskiej na wschód moralnie i materyalnie wspierać. Caveant consules!“

Просимо домагага ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привіднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Буковинський сойм.

Буковинський сойм збере ся дня 8. жовтня (второк). Перше засідання відбуде ся о год. 5. по пол. Програма сего засідання вичерпує ся зложенням приречень і вибором комісії. Для числення праць комісії визначено цілий тиждень. Головна праця же комісії для справ господарських, яка буде займатися справою санації райфазенок. Буде она розглядати проєкт краєвого виділу і проєкт кр. правительства вручений соймови за посередництвом соймової президії. Пос. Стефанович має від себе поставити копромисовий проєкт. В злуці з санацією стоїть зміна статута кр. банку. Планує ся знесення посади президента і цензорів, а натомість має ся вибрати 8 кураторів, по одному з кожної курії. Куратори вибирати муть президента. Кождий куратор урядувє після певної черги як заступник президента. За засідання малиб бути виплачувані тільки президійні марки у висоті до двайцять корон. Проєкт на створення центральної каси не буде внесений, а ліквідацію інтересів райф. кас, як і дальше ведення фінансових інтересів райфаizenок візьме на себе кр. Банк.

Друге повне засідання сойму має бути 15. жовтня. На днєвнім порядку стоять отсі справи: 1) регуляція рік, 2) бюджет, 3) санація. Взагалі має ся відбутися п'ять до шість засі-

дань. В суботу, дня 20. жовтня має би сойм закінчити свої наради через те, що 22-ого має бути скликаний парламент.

Перед виборами до рос. держ. думи.

В київській „Раді“ находимо замітну статейку п. в. „Виборчі перспективи“, яку ось тут наводимо:

„Вибори до державної думи в першій стадії, себто уповноважених від дрібних землевласників, уже цілком вяснились. По всій Росії, від Молдаванія до Фіна, бачимо все одну картину: дрібні землевласники усіх, окрім одного, станів зовсім не озвали ся на заклик стати до виборів і прибували в такому мізерному числі, що або вибори не відбували зовсім, або проходили одиниці. Окремо стоять виборчі стану духовного. Они здебільшого прибували в великому числі, часто усі, і вибирали своїх уповноважених, на яких ще попередю показало єпархіяльне начальство. „Обрано священиків, усіх праві“, — таких звісток повно по звідомленнях з виборів. Значить, з дрібними землевласниками справа вже скінчена, і духовні уповноважені разом з великими панами, матимуть великий вплив на вибори в останній стадії. Треба думати, що в 4-ій думі буде чимала духовна фракція, більша навіть, ніж була в третій.“

„Се давно вже зважали духовні політики і навіть покладають на сю фракцію певні надії. Нема чого казати, що від такого одностороннього складу думи може стати ся велика небезпека не тільки для ідеї народного заступництва — про се звичайно не журять ся сучасні політики! — а й навіть для їхніх безпосередніх намірів. Коли складав ся акт 3-го юнія, то безперечно мало ся на увазі тільки одно: дати перевагу на виборах до думи великопанському елементу; ддятого число виборних поділено так, що майже скрізь більша половина їх припадала на земельне панство. Вибори до 3-ої думи справдили сі обрахунки і найбільш численно представлені були в думі сі оригінальні „люде землі“, що з землею власне ніякого діла не мають. Тепер серйозним конкурентом їм виступає духовенство. Правда, духовних отців звязано залізною дисципліною і на неї покладають великі надії, на пр. націоналісти, що голосами духовенства думають пройти в думу. Але можуть із свого боку трафитись деякі прикри несподіванки. Принаймні велика є спокута для духовних уповноважених, що пройшли в такому великому числі, занедбати всі попередні умови й повести вибори далі на власну руку. Колиб се стало ся, то тим самим акт 3-го юнія втратив би половину своєї ваги.“

„Правда, здебільшого духовенство належить тепер до правих і через те дума все одно має бути ультра-благонадійною. Але й тут можуть трафити ся прикри несподіванки. Хоч би яких правих поглядів у політиці тримало ся духовенство, все таки оно стоїть ближше до трудящих мас і в питаннях, на пр., економічних ніколи не зваять ся піти на осліп проти інтересів народа, як се роблять звичайно великопанські депутати. Не дармо в таких питаннях навіть духовенство 3-ої думи було у великому підозріню від своїх світських товаришів. Від „попівської думи“ — кінчать „Рада“ — втрата може бути, таким чином, не тільки демократичним елементом людності, а й тим, що доси вважали ся за „оплот“ усеї політики державної. В усякому разі своє останнє слово духовенство ще не промовило і яке оно буде — не знати. Можливо, що сахатимуть ся від него навіть творці 3-юньської думи.“

Київські Українці увійшли в блок з іншими поступовими київськими організаціями і будуть голосувати на конституційних демократів: професора С. О. Іванова і присяжного адвоката Д. М. Григоровича-Барського. Оба кандидати вяснили своє становище що до чергових питань народного представництва загалом в Росії, а також що до пекучих потреб українства, що они цілком згоджують ся зі всіма точками української виборчої платформи, напечатаної ще в цвітні с. р. в „Річи“, „Южной Зарі“ і в деяких київських і харківських часописах і, скільки снаги стане, будуть її проводити в житє, коли пройнуть в державну думу.

Що до України то їх програма ось яка:

- 1) Заведення всеюдної освіти українською мовою й загалом навчання рідною мовою в початкових школах тих місцевин, де живе українське населення.
- 2) Заведення в тих самих місцевинах викладів української мови, письменства, історії й українознавства, як обовязкових предметів навчання, по середніх і висших школах.
- 3) Допущення вільного користування українською мовою в церкві, суді й по всіх громадських установах на Україні, а також у зносинах урядових агентів і громадських установ з українським населенням.
- 4) Знесення заборонного мита на закордонні видання російською і українською мовою, що особливо тяжко відбиває ся на українських виданнях.

Українські домагання в такій формі, окрім 4. точки, внесено навіть в областну виборчу програму к.-д. партії; — і таким чином стають обовязковими для всеї к.-д. фракції в думі.

На балканських пожарах.

В Сербії і Болгарії вибрали ся на раду парламенти. Сербський парламент, чи скупштина урочпочав король патріотичною промовою, в якій схарактеризував положення Сербів в Туреччині. Сербія зажадала реформ для своїх одновірців, однак місто реформ одержала від Туреччини у відповідь — мобілізацію. Ся подія привернула також Сербію до розпорядку з дня 30. вересня, на основі котрого поставлено сербську армію в стан мобілізації і привела до союзу християнських держав на Балкані. Окликом „Най живе сербський нарід“ закінчив король свою бесіду, а єму у відповідь загремело з усіх сторін. „Най живе король Петро!“ Так само болгарське собрание отворив король Фердинанд престольною бесідою. Заряджене мобілізації спричинило потребу проголошення стану облоги в цілім королівстві. Собрание, яке зішло ся, щоби потвердити указ в справі стану облоги, сповнить свій обовязок. Благаю Бога о благословенстві для Вашої праці — закінчив король.

Собранию предложено проєкт в справі надзвичайного кредиту 50 мільонів на потреби військові, 23 мільони на покриття надзвичайних видатків в р. 1912. і деякі військові предлоги.

„Daily Chronicle“ доносить, що є можливе, що сербська скупштина і болгарське собрание ухвалить прилуку Новобазарського савджаку для Сербії і прилуку Македонії для Болгарії.

В Болгарії формують ся відділи добровольців; доси зголосило ся поперх 5.000 Македонців. Зачувати, що на коменданта північної армії визначено генерала Іванова, а на коменданта полудневої армії генерала Кутінчева.

З Атен телеграфують, що на острові Самос, який оставило турецьке військо, проголошено републику і утворено тимчасове правительство.

В Царгороді відбувають ся беззастанно демонстрації, які переходять іноді в брутальність. В болгарськім посольстві, в грецкім консуляті і в італійськім банку повибавно шибі. Магометанські духовники розятрують фанатизм турецької товпи.

Становище Румунії визначає часопись „Adeverul“ в такий спосіб: Румунія займає на слух вибуху балканської війни вижидаюче становище, в інтересі Румунії лежить, щоби Болгарія не побільшила своїх областей. Коли би війна випала в хосен Болгарії, то в такому случаю Румунія сейчас виступить з оружною силою, щоби не допустити до порушення теперішнього стану. На случай погрому Болгарії відпаде очевидно для Румунії konieczність підприняття яких небудь кроків.

Після „Wien. Allg. Zeitung“ положення на Балкані погіршило ся. Бесіда сербського короля Петра є провокацією.

Найбільше побиває ся за зльоклізованням балканської війни Франція. Під її впливом повстала у великодержав думка перенести балканські справи до по-

лагоди Австро-Угорщині і Росії; акції в сім напрямі пособляють Англія.

Чи вже війна? Після наспівших до Боснії вістий, перейшла 3. с. м. часть чорногорської бригади під проводом бригадира ріку Тара біля Нефертара, щоби війти до Новобазарського санджаку. Часть війська розложила ночию шатра, однак отруїли її небавом турецькі відділи. В бою впало 100 Чорногорців; решта зуміла при помочи другої части бригади продістатися на чорногорський беріг ріки. Бригадира, що ділав на власну руку, відкликано сейчас до Цетинії.

В суботу чути було награвати без перестанку гук армат.

На границі Новобазарського санджаку мало прийти вчора до кривавої зустрічі з Турками. Серби вийшли побідно. Турки понесли великі втрати, поверх 200 ранених і вбитих. Згинув турецький капітан. Біля Ямгулі (на болгарській границі) прийшло до зустрічі між граничними сторожами. Все держане в великій тайні. — Очевидно всі донесення треба брати з певною резервою.

Що Росія не на „пробу“ переводить мобілізацію, видно з того, що російський міністер війни появився на мобілізаційній території.

Просто відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** Вторник: руско-кат.: Евфрозини; римо-кат.: Бригіди. — В сереуд: руско-кат.: Івана Богосл.; римо-кат.: Дионізія.

— **Відслонене пам'ятника Цісаря.** Оноді перед полуднем відбуло ся в Вінер-Найштадт в присутності архієпископа Петра Фердинанда, Йосифа Фердинанда і Генріха Фердинанда торжественне відслонене пам'ятника цісаря в Терезіанській військовій академії. В сім торжестві взяли численну участь військові достойники, академики і публіка.

— **Нові військові кредити.** „Neue fr. Presse“ доносить, що в делегаційних кругах кружить чутка, наче би військовий заряд мав ще в сім делегаційній сесії виступити з жаданцем військових кредитів. Сею справою занимала ся вже в липці спільна міністерияльна рада, тоді постановлено держати ся програми, з якою свого часу виступив був міністер війни бар. Шенайх. Супроти зміненого тепер політичного положення в можливим, що міністерияльна рада змінить тепер своє становище.

— **3 Бродів.** Дня 2. с. м. відбули ся вибори до повітової ради в Бродах. Побідила селянська ліста, на якій містили ся і українські кандидати. Голосоване відбувало ся тричі і мимо польско-московської злуки випали як раз не на їх хосен.

— **Роздача військових коний.** Тепер вийшли нові постанови що до роздачі службових коний кінноті кравової оборони до приватного ужитку. Сі постанови об'язувати муть від сего річної осінньої роздачі коний. Для коний, які є вже в приватнім уживанню, об'язують дальше давні приписи і то через весь час їх уживання.

— **Пригода майора.** З приводу частих нападів на військові станиці в різних місцевинах монархії, заострено приписи для військових кругів і воляки мусять їх як найточніше придержувати ся. Ізза сего стрінула оноді майора в Ярославі, як доносять, не конче мила пригода. Тамошнього додаткового уряду береже там що ночі військова сторожа. Гарнізону инспекцію мав оноді майор драгонів гр. Г. Вечером пішов він на візитацію поодиноких сторож і підійшов до воляка, що повинен службу під податковим урядом. Воляк зняв карабін з рамени, задержав майора на кілька кроків і зажадав названя „клича“. Майор не назвав клича, імовірно забув, тоді воляк закомандував „nieder“, майор мусів упасти на землю і так лежав аж до зміни сторожі. За своє поведене одержав воляк похвалу.

— **Знова голод в Росії.** Російські часописи доносять, що і в сім році грозить кільком губерніям в Росії голод. Найбільше потерплять ізза неурожаю і тим разом головно східні і південно-східні провінції. В орєнбургській губернії був подекуди цілковитий не-

урожай. Населенню тих околиць, що вже минулого року немало зазнало голоду, грозить знова страшна мара голоду. В самарській губернії потерпіло кілька повітів, а в губернії астраханській більшість селян не має ані зерна не то на засіви, але і на хліб.

Подібно є в саратівській губернії. На основі обчислень адміністрації на 422.000 населення буде поверх 250.000 голодних. Отже мара голоду росте до великих розмірів.

— **Заборона укр. вечериць в подільській Камениці.** Оноді мали відбути ся в Подільській Камениці в тов. „Просвіта“ літературно-вокальний вечериць. Як раз перед початком, коли публіка вже зібрала ся, надійшла заборона вечериць з сеї причини, що поліції не переслано до перегляду книжки, з якої мали читати про житє і творчість Ів. Котляревського. В годину пізніше, коли публіка вже розійшла ся, прийшов з поліції дозвіл на вечериць, але без читання про Котляревського. Додати належить, що ще завчасу вислана була ся книжка до перегляду.

— **Відгомін катастрофи „Титаніка“.** Як доносить з Нового Йорка, суд оріє, що ліній White Star має заплатити відшкодованя за катастрофу „Титаніка“ 96.000 доларів. Зголошені жаданя виносили разом поверх мільон доларів.

— **Нещасливі пригоди і катастрофи.** В околиці Ясеня над угорською границею перервали повини, спричинені останніми кількатижневими зливними дощами, всяку комунікацію з полонинами. Господар з Ясеня Мих. Гуцуляк вибрав ся за якоюсь орудкою в полонину, оставляючи дома жінку і трох дітей. Коли батько не вертав, вибрали ся на другий день шукати его два старші хлопці, не кажучи нічого матері. Дорога вела лісом, а відтак кладкою через ріку Лопушанку. На середині ріки один хлопчина втратив рівновагу і упав в розбурхані філі. Саме під сю хвилю надбігла мати з малою дитиною на руках і підхопила з кладки другого загроженого хлопчину. Упавша дитина утонула на очах безрадної матері. Незабаром вернув з дороги чоловік, а мати з жалю і розпущи збожеволіла. — В домі при ул. Жерельній ч. 7 у Львові, лучив ся оноді в полудне смертельний випадок загоріння. Дозорець сего дому положив ся, щоби відпочити і заснув. В печі палило ся вуглем. З невідомої причини в комнаті набирило ся стілько загару, що нещасний дозорець загорів на смерть. — Всякий ратунек був вже неможливий. — З Гамбурга доносять, що корабель „Vantalia“ ліній Гамбург-Америка зударив ся на Лабі коло місцевини Кравтсанд з другим кораблем і так сильно ушкодив ся, що затонув. Лежить в глибині 14 метрів. Залогу вивчено. — На Адриатічному морю, як доносять в Терета, шаліє „бора“. Богато кораблів не може виплисти з пристані. Лучило ся багато нещасливих випадків. В 30 випадках уділювала помочи ратункова поготова.

— **Соціалісти всюди однакові.** На зборах української соц.-демократичної партії в Вінніпегу оголосив „партійний суд“ засуд на посварених партійних провідників. Суд тривав півтора місяця, при замкнених дверях, аби ніхто не міг перед часом довідати ся, хто і кілько провинив ся проти партії. Присудом суду: 1) П. Крата, відомого і у Львові з лютевих подій на університеті, засуджено на вигнанє з партії; 2) Володіна і Савіна, як Кратових помічників, засуджено на усуненє зі всяких урядів в партії і заборонено їм роботу поза контролею центрального заряду „Федерации укр. соц. дем.“; 3) Якимови висловлено нагану за его участь в саскачеванських виборах; 4) Губіцкому і Колісникови висловлено пораду, аби на будуче не мішали ся у справи, яких не розуміють; 5) Головацкому висловлено нагану за его тактику і пораду йому зрезиґнувати з членства езекутивного комітету „Ф. у. с. д.“; 6) Стецишинови висловлено нагану за попіранє кирилі, яка довела до розбитя партії. Крім сего заявив суд, що переглянувши книжки „фонду Січинського“, найшов у них великий нелад.

— **Замах на військову капелю.** З Лісбони доносять, що дня 2. с. м. кинено бомбу на військову капелю, що давала концерт в ринку. Двох музикантів згинило на місці, а 8 тяжко покалічило ся. Серед замішаня винуватки утікли.

— **Чого бажає Росія?** Найвірніші погляди що до змагань російської державної політики передає туба російських державників публіцист Меншіков в „Новім Времени“. „Не будучи(?) завоюваннями з натури — пише Мен-

шіков — не дійшли ми ніколи ні до одної своєї історичної цілі, не покінчили ми ніколи ні одної великої задачі. Доси полишає ся мрією не лише освободженє Словян з під ярма Німців, Угрів і Турків, але навіть наше національне зєдненє не є ще переведене. Забираючи колісь Камчатку і Аляшку і цілий американський беріг аж по Каліфорнію, вдираючи ся в глибину Азії по Азарет і Памір, забували ми рівночасно, що ціле російське королівство, Галичина находить ся під чужим скиптром. Забували ми про се до сеї степені, що прийняли ми титул „всеросійської“ імперії мимом, що ще 4 мільони галичких Росіян стогне в неволі у сусідів і то в тяжкій неволі“.

Чей ясно стане кождому, яку ціль визначено російській мобілізації. Галицькі Марушачи нишком заявляють, що вже короткий час ділять Галичину від російського забору.

Оповіді.

— **3 Чорткова.** До Хвальних Рад громадських, Виділів читалень „Просвіти“, Зарядів крамниць, читальняних кас і самостійних спілок реєстрованих чортківського повіта. Дня 28. жовтня с. р. розпочне ся в Чорткові безплатний крамарсько-торговельно-касовий курс, уладжений Головним Виділом товариства „Просвіта“. Предмети, які буде подавати ся, є оті: I. книговодство крамарське і касове; II. наука про товарознавство; III. загальні відомости про торговлю та купецкі звичаї; IV. наука про закон вексельний і торговельний; V. торговельна переписка і географія; VI. рахунки; VII. відомости про відносини з адміністраційними властями в крамничих і касових справах; VIII. історія України-Руси; IX. відомости, як належить вести агенди в читальні. — Услівя прийняті на курс: а) покінчених що найменше 15 літ життя (аголошуватись можуть також дівчата); б) знанє плавного читання, писання і рахования. Першеньство в прийнятю будуть мати управителі і директори вже єствуючих крамниць та кас при читальнях або самостійних спілках реєстрованих. Учасники курсу дистантуть безплатне поміщенє; харч і постіль своя. Подання о прийнятє на курс вносить належить найвізнішє до 19. жовтня 1912 р. на руки професора ц. к. семінарії п. Івана Коссака в Чорткові. — За виділ філії „Просвіти“: Др. Горбачевський, голова. Др. Гуцаловський, секретар.

— **Іменованя.** Цісар іменував приватного доцента др. техн. Казимира Бартля надзвичайним професором вичеркної геометрії на львівській політехніці.

— **Конкурс.** Ректорат політехнічної школи у Львові оповіщує конкурс в цілі надання посади асистента при катедрі вичеркної геометрії. Речивець вношеня подань до 20. жовтня с. р.

Всячина.

— **Сумний вислід анкет.** В одній з берлінських шкіл уладжено серед учеників анкету на тему: „Чому не треба присвоювати собі чужої власности?“ На се питанє були дуже замітні відповіді. — Можуть зловити — відповіла одна дитина. — Бо за се жде нас кара — відповіла друга. Рідко коли найшло вочутє власности висказ в відповіді: „Бо се не наша річ“. Відповіді, що лучать ся в наукову моральности, яку викладають на основі катехизму, належали до рідкості, а більшість дитий бачила повздержність від крадіжки лише з егоїстичних мотивів, як страх перед карою, а навіть безхосенність сего діла, бо „і так крадену річ нам відбирають“. В деяких слуцаях стреміли питання до дословного пізнання дитини відповідно до єї морального почуття. Пр. „Чому не можна красти?“ — „Бо можна дістати ся до вязниці“. — „Коли ми є однак певні, що нашого діла ніхто не викриє, чи тоді можна присвоїти собі якусь річ?“ — „Ні!“ — Але коли би ти мав добру нагоду, чи скористав би ти з неї?“ — „Ні!“ — „Чому?“ — „Бо і так се викрило би ся!“ По поданню приміру, при яким викриє є неможливим, слідувало знова питанє: „Чому в тім случаю ти не украв би?“ — „Бо міг би хтось підглянути!“ — „Чи крім страху нічо більше не здержує тебе від сего вчинку?“ — „Потім треба вічно думати про се!“ — Отже знова страх! На питанє, хто заборонив красти, були відповіді: Поліція, цісар, громадський уряд — а на запереченє учителя діти замов-

кали. — „Чи ти в школі про се не учив ся?“ — „Ні!“ — „А в катехизмі, в заповідях?“ Тепер була кожда дитина на своїм місці. В житю она зовсім не орієнтує ся, не бачить ніякої злуки межі собою а оточенєм, о скільки се оточенє не відноситься ся безпосередно до потреб дитини. На згадку однак підручника, збудила ся в ній згадка на формулки і зараз слідувала відповідь: — „Се-ме: не кради!“

— **Фабрика рублів.** Російська поліція викрила широко розгалужену ватагу фальшивників 100-рублівков. Головна фабрика була в Нікеї. Арештовано там поверх 70 осіб. Многих спільників викрито в Ростові над Доном і в Харківчані.

— **Катастрофа на морю.** З Довер доносять: Пароплав „Америка“ перетяв на двоє англійське підводне судно „Б. П.“ Судно пішло на дно. З 14 людей залого уратували ся лише 2 офіцери, оден з них ледви дихав, так що з трудом зміг подати причини катастрофи.

— **Похорон опришків.** В Одесі відбув ся похорон „короля опришків“ Косовського, котрий погіб в бійці з поліційантами. На похорон прибуло поверх 200 самих визначніших російських опришків, щоби віддати останню прислугу своєму голові. Богато опришків їхало самотїздами. Поліція оточила цвинтар і арештувала 192 опришків.

— **Дошева буря в Китаю.** Дня 29. м. м. навістила одну китайську провінцію страшна дошева буря і забрала житє около 40 тисячам людей. З причини великого дощу вилила ріка Вен-Чов, а в її хвилю згинило до 10.000 людей. Місто Теїнг, położене о 40 миль на північний захід від Вен-Чова впало жертвою сего виливу. Води і буря і знищили много інших місточок і сіл, а межі ними і Чу-чов, одна з головних місійних стацій.

Наука, умілість і письменство.

Василь Пачовський.

Вистава друків і мініатур ц. к. надвірної бібліотеки у Відні 1912. р. (Katechetisch-liturgische Ausstellung von Druckwerken und Miniaturen k. u. k. Hofbibliothek Wien 1912).

(Дальше).

Уратоване Євангеліє унів. бібл. у Львові Nr. 3.: Апостол цісар. бібліот. у Відні Nr. 6. писані кирилицею уставом на білм пергаміні великого фоліо, текст їх писаний чорнилом, поділений на зачала. По кождім уступі зазначено золотою і червоною буквою конець читання на кожду неділю і свято. Початок кождого зачала і кождої глави зачинає золота буква. Заголовок кождого євангелія, чи апостольського посланія вписаний золотом. Над тими написами виступають заставки з плетеного орнаменту різноцвітних шнурів зі золотом, молдавського типу після Стасова табл. XXXVI—XXXVIII.

В Євангелію Nr. 3. маєм 342 мініатури ілюструючі текст, крім чого початкових образів на ціле фоліо обведених орнаментованими рамами 11, що представляють євангелістів і зображеня більшших свят; в Апостолі від. ціс. бібл. (cod. slav. 6.) маємо 55 мініатур, з того 21 образів на цілу карту, а решта по кождім посланію малі зображеня пророків, або отців церкви. В віденській кодексі всі апостоли виступають в золотім німбі, в сидячій позиції серед архітектурного оточення, інколи на тлі гір, з євангелієм, самі, або в оточенню гуртів з витягнутою рукою на лад візантійський, над головою їх зображене небо в формі синього півколеса, з якого висують ся три промінї, серед середнього творить ся колиста авреоля, св. Дух в виді голуба, що уносить ся над головою сего апостола. Маємо 13 зображень ап. Павла, одно ап. Якова, одно ап. Луки, одно ап. Івана Богослова; побіч них являють ся зображенє трох представителів святів: Енох, Ілія і Іван Богослов і чотирох празників: Вознесеніє, Благовіщенє, Цвітіносненє Господнє і Рознятіє — все змальоване після візантійського пасьйону. З менших мініатур замітне зображенє матр. Кримковича в середнім віці в омофорі навколїшках перед монастирем Драгомирна, в якого виступає персоніфікація в брамі в виді жєнщини.

Техніка мініатур обох кодексів емальова. Емаль мала великий вплив на трактованє контурів в епосі Константина Порфірогенета — дійсно постать виїнята з мініатури робить вражєнє емалі, ті самі золоті контури і складки, те саме накладанє красок без тїньованя; а

що мініатюрист оперує на дуже малій поверхні, то мусить уживати чистих красок, не дбаючи о вираз неприменої пестроты, що разила би в образах натуральної величини. Через се й тут виступають прості краски, техніка світлотіни зовсім полишена, складки одні заступають золоті лінії — через се мініатюра робить вражіння емалі.

Стефан з Сучави, син молодого народу, як артист носить на собі п'ятно епігона великих попередників. Велика трагедія упадаючої штуки не дала ся повздержати: брак знання людського тіла, брак всякої виразистости в відтворенню обличчя, брак удоховлення в постанях зняжас нашого артиста до степеня виконавця візантійської традиційної концепції з затротою її духа. Рисунок скулягавів, контури затирають ся, ясні тони моделю уступають, тип зникає — побіч зовнішньої світлоти, що ціхує твори упадаючої штуки, повні знамена упадку!

Коли західна штука класичних форм в епосі упадку дає красні воскові фігури бездушні в світлій драперії, то візантійська штука заражує суворі аскетичні постані сухотами і витягас їх на ложі тортури, хотіли убирав їх в світлі від золота одні. Через те тонкі довгі ноги не можуть піддержати тіла, руки виводжуют ся як би від двигання тягарів, обнажені члени кульгавіють від корчів, ніс, брови, уста тончіють до ліній, очі стають точками, волосся — одною плямою каштановатої або сивої краски, обличчя покривають ся цегластим румянцем навіть у хорих, на тіло виступають цегласті плями, прокажені, хоч уадоровлені Христом ходять до діл з боляками на тілі. Закаменілість форм, повна недостача творчости, догматична сухість ціхує всі типи, що не підлягають волі артиста, а навіть нові іконографічні комбінації ціхує недостача оригінальної творчости, о скільки можна назвати новим примінене готових старих форм до вислову нових ідей. Ось таку штуку нам передала в спадщині славна Візантія!

Побіч того кодексу має у віденській бібліотеці пісарській молдавське евангеліє Cod. slav. 7. з 1504 р. набуто до Відня 1827 з атонського зографу зі зображеннями чотирох Евангелістів, на особних картах, в якім замітна дедикація Івана Стефана воеводи молдавського сего кодексу до зографу з гербами молдавської землі. Другий кодекс з Атос з 1692 р. писаний сербською кирилицею обнимає лекції в посланій апостольских, Cod. slav. 39., має також чотири зображення апостолів вписаних в заставки. Апокаліпсис, Cod. slav. 5. з XVII ст. писана рускою кирилицею має дуже много мініатур грубої шематичної роботи з перевагою червоної і зеленої краски. Після Буслаяна, всі наші апокаліпси дійшли щойно від XVI в. і они всі більше, або менше копії або перерібки давно утрачених оригіналів, яких характер підновлено в копії, або затерто, або зовсім попсовано неумілою рукою майстра. Так і про сю апокаліпсис можна би видати осуд не інакше, як тільки при помочи порівняння з ілюстраціями і другими іконографічними і артистичними творами чужоземними. Порівняне можна би об'явити, як би в основу досліду можна поставити візантійські оригінали, але ніяка повна візантійська апокаліпсис покищо незвісна. Кондаков каже, що взагалі повної візантійської апокаліпсис не було за виключенням кількох важніших сюжетів, але старинне жерело апокаліптичної іконографії привалезить християнській штудії ще в тім часі, коли не було різниці між сходом а заходом. Тому дослід сеї апокаліпсис був би велим важний для нашої іконографії, бо може дав би хоч кілька композицій оригінальних, хоч і грубої роботи, але своєрідної інвенції, о скільки артист не пішов за приписами атонської Гермєні Діоніза Фурноаграфіота, або рускої першопісї себто: „подлинника“.

(Дальше буде).

Телеграми

з дня 7. жовтня.

Царгород (ТКБ). В ноті з 2. с. м. до великодержав представляє Порту, що мобілізація балканських держав є неоправдана. В ноті з 4. с. м. до великодержав виводить Порту, що як предвиджувано, останній крок великодержав не мав у балканських держав пожаданого успіху. Подразненню балканських держав може зарадити по думці Порти лише

погроза зі сторони великодержав. Турецке населення виведене з рівноваги дотеперішним поступованем, готове прийняти віване до бою і відперти напад на безпеченство і достоїнство народа. Положене є дуже критичне. Одвільчальности за се, що наступить, не можна звальовати на Порту.

Софія (ТКБ). Собрание приняло через аклямацію указ в справі стану облоги, указ в справі мобілізації і всі внесені правительством закони. Підчас розправи оправдував премієр становище правительства, а всі провідники опозиції згодили ся на зарядження правительства.

Білгород (ТКБ). Скупщина вибрала до адресової комісії представників всіх стороництв. Адресова розправа буде коротка, бо в тій справі згоджуют ся зовсім всі стороництва.

Білгород (ТКБ). Шеф секції в міністерстві торгівлі, Христіч, син помершого премієра, сповнив вчера в Біліві, де зголосив ся до війська, самоубийство під впливом неврастєні з розпуки, що був неспосібний до військової служби.

Атени (ТКБ). Міністер скарбу заявив, що положенє держ. скарбу є знамените. Греція може відповісти всім надзвичайним вимогам і не потребує підпринимати війких кредитових операцій. Депозити держави в заграничних банках є такі значні, що можуть покрити видатки 58 мільонів на війскові доставки, депозити сї виносять іменно поверх 100 мільонів.

Солунь (ТКБ). Міністер війни зарядив безиреолочне покликанє артилерії і піонерів 1. і 2. класи. Такий самий приказ видано також в Анатолії.

Софія (ТКБ). Всі вісти про зведені вже на границі бої або про переступленє границі є несправдливі. Границі війська цофрено в обох сторін на кілька миль, так що поки що всякі границні стрічі є виключені.

Царгород (ТКБ). Заперечують чутку про утворенє кабінета Кіяміля паші. Син бувшого султана Шан Абдурагім просив о дозвіл служити при війську. Дневники звивають всіх в віці від 17 до 70 літ, що би зголошували ся до війскових радів.

Солунь (ТКБ). З Гумаябале доносять, що границне болгарське військо одержало приказ замкненє границі.

Брукселя (ТКБ). Міністер Бернерт помер в 84. р. життя.

Господарські, промислові і торговельні вісти.

Комунікат Краєвого Союзу для збуту худоби з торгу у Львові дня 2. жовтня 1912.

На нинішній торг зігнано: Волів 96 штук, бугаїв 13, коров 60, ялівника 139, телат 328, овець (кіз) 23, безрог 239; разом 894 штук.

Плачено за метричний сотнар живої ваги т. є за 100 кг.: за опасові воли 98 до 110 К, за худі воли 84 до 88, за бугаї 90 до 96, за корови на заріз 68 до 80, за ялівник 76 до 96, за телата 104 до 130, за безроги галицькі 108 до 124, за безроги угорські 160 К.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 30. вересня до 6. жовтня 1912.

	за 50 клг.
Пшениця	10 50—10 80 К
Жито	8 75—9 10 К
Ячмінь броварняний	9 00—9 50 К
Ячмінь на пашу	8 30—8 70 К
Овес	9 00—9 30 К
Кукурудза	0 00—0 00 К
Гречка	0 00—0 00 К
Горох до вареня	12 50—14 00 К
Горох на пашу	0 00—0 00 К
Бобик	8 10—8 50 К
Конюшина червона	75—90 К
Конюшина біла	95—180 К
Конюшина шведська	0 00—0 00 К
Тимотка	0 00—0 00 К
Ріпак зимовий	15 50—16 00 К
Насінє конопл.	0 00—0 00 К
Хміль старий	0 00—0 00 К
Хміль новий	100—120 К

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвільчальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є удільованє кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручення податку рентового.

Вилдкн приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадницькій почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадницькі К 3,468.296—

Удїли членські К 341.275—

Позички удїлові К 3,916.577—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем

„Карпатія“ тов. обезп. на житє — Заступство в Синявці, п. Башня дол. приймає обезпеченя на житє, посаги, від огню, граду, крадіжки і випадків. 394(28).

Брошуру:

Йосиф II. чи Ян Казимир?

(з нагоди святкування мнимої 250-літної річниці естєования Львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені г р у б и м друком. Години нічні від 00 вечером до 559 рано означені підчеркненем чисел мінутових.

Візїзг зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12³⁵, 3⁴⁰, 8²², 8³⁵, 2⁰⁵§, 2⁴⁵, 3⁴⁵*, 5⁴⁶†, 6⁰⁵, 7⁰⁰, 7³⁰, 11¹⁰.
*) до Ряшева. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мшани.
До Підволочиск: 6¹⁰, 10³⁵, §2¹⁶, 2²⁷, 2⁵⁰†, 8⁴⁰, 11¹³.
†) до Красного. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня.
До Черновців: 2⁵⁰, 6¹⁰, 9¹⁵, 9³⁷, 2²⁵, 3⁰⁵*, 6²⁸†, 7⁵⁵†, 11⁰⁰.
*) до Станіславова. †) до Коломиї. *) до Ходорова кожного попередного дня перед неділею і святят.
До Стрия: 6⁰⁰, 7³⁰, 10⁰²§, 1⁴⁵, 6⁵⁰, 11²⁵, §) від 16/6 до 8/9 включно лише в неділю і рим.-кат святят.
До Самбора: 6⁵⁸, 9⁰⁵, 3⁵⁰, 10⁵⁶.
До Сокаля: 7³⁵, 2²¹, 8⁰⁰, 11³⁵*)
*) до Рави рускої (лише в неділі).
До Яворова: 8⁴⁰, 5⁴⁵.
До Підгаєць: 5⁵⁵, 4⁵³.
До Стоянова: 7⁵⁵, 5²⁰.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6²⁵, 10⁵⁵, 2²⁹*, 2⁴², 3⁰⁷†, 9⁰¹, 11³⁰.
†) до Красного. *) від 15/5 до 30/9 включно що дня.
До Підгаєць: 6⁰⁹, 1²¹*, 5¹⁵, 10⁴⁰§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.
До Стоянова: 8¹², 5³⁸.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6²⁸, 1⁴⁰*, 5³⁶, 10⁵⁸§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.
Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2. мін. 16 по полудни з перону 2. Нр. сходів II.
Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2. мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.
Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

Львокарські поїзди.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6⁰², від 1/5 до 15/9: 4²¹.
До Янова: що дня від 1/5 до 30/9: 10¹⁵, 3⁰³ в неділі і рим.-кат, святят: від 5/5 до 8/9: 1²⁶.

Ол. Барвіньский: Значінє українсько руского народу для Австро-Угорщини (перекл. розвідки в Österreichische Rundschau з 1. мая 1912) ціна 20 сотиків. Дістати можна в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Музичні струменти

як: скрипки, цитри, клярнети, труби, мандоліни і т. д. а також ровери та прибори до тихже, поручає по дешевших цінах як деінде: Укр. висилковий дім „ОРКАН“ Львів, Коперника 18. Соколам і Січам, ученикам і учителям великий опуст. Також на рати. 388(20)

Вже час

замовляти б

Народній Торговлі

Природні Літургічні

ВИНА

Австрійські по 96 К ва гект. franco Львів
Герцєговинські по 110 К „ „ „
Гегелайські по 120 К „ „ „
Самороднер по 132 К „ „ „

При замовленях низше гект. ціна вища і то: при замовленях від 50 до 100 літрів о 4 сот. на літрі, а при замовленях низше 50 літрів о 8 сот. на літрі.

Бочки, вислані franco до „Магазину Нар. Торг. Стрий“ приймаємо до двох місяців назад по ціні почислений. 436(12)

Тисячі ПРИЗНАНЬ до перегляду.

БЮРО ТЕХНІЧНЕ архітекта ВАСИЛЯ НАГІРНОГО у ЛЬВОВІ, Ринок 36 (дім „Народної Торговлі“) згл. ул. На скалці 3. виготовляє пляни і кошториси на будівлі церков, домів парохіальних, народних домів, читальні і прочі будівлі. 442(12)

на головний дворець:

З Кракова: 2²², 5⁴⁵, 7²⁵, 8³⁰, 10⁰⁵, 1¹⁰* 1³⁰, 2⁰⁰§, 5⁴⁰, 7²⁵†, 8²⁵, 9⁵⁰.
*) з Тарнова. §) від 15/5 до 30/9 включно щодня, †) з Мшани 15/6 до 30/9 включно щодня.
З Підволочиск: 7²⁰, 11³⁰, 1⁵⁰§, 2¹⁵, 5³⁰, 10³⁰, 10⁴⁸†).
†) з Красного. §) від 15/5 до 30/9 включно щодня.
З Черновців: 12⁰⁵, 5¹⁵§, 5⁴⁵†, 7⁴⁰, 10²⁵*), 1⁵⁵, 5⁵², 6²⁸, 9³⁴.
*) зі Станіславова. †) з Коломиї. §) з Ходорова кожного слїдуючого дня по неділі і святят.
Зі Стрия: 7²⁸, 11⁴⁰, 4²⁵, 6⁴⁵, 10¹⁹§, 11⁰⁰ §) від 16/6 до 8/9 включно лише в неділі і рим.-кат. святят.
З Самбора: 7⁵⁰, 9⁵⁵, 2¹⁰, 8³⁰.
Зі Сокаля: 7¹⁰, 1²⁵, 7⁵⁷.
З Яворова: 8¹², 4²⁰.
З Підгаєць: 11¹⁰, 10²⁰.
Зі Стоянова: 10⁰¹, 6³⁰.

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 7⁰¹, 11¹¹ 1³⁶*, 2⁰⁰, 5¹⁰, 10¹², 10³¹†).
†) з Красного. *) від 15/5 до 30/9 включно щодня.
З Підгаєць: 7²⁶*) 10⁴⁹, 6²⁹*) 10⁰¹, 12⁰⁰§).
*) з Винник. §) з Винник лише в суботу і неділю.
Зі Стоянова: 9⁴², 6¹¹.

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 7⁰⁸*, 10³¹, 6¹¹*, 9⁴¹, 11⁴³§).
*) з Винник. §) з Винник в суботу і неділю.
Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2. мін. 16 по полудни з перону 2. Нр. сходів II.
Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2. мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.
Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

З друкарні В. А. Шайковського у Львові

Видас і відповідає за редакцію Семен Горук.

